هدف‌گذاری پوشش ۲۰ میلیونی فیبر نوری زارع‌پور تنها ۱۸ درصد پیش رفته است

مهم‌ترین پروژه وزارت ارتباطات مثل سرعت نت

مهدی عبدالهی
دبیر گروه اقتصاد

یکی از بلندپروازانه‌ترین هدف‌گذاری‌ها در کشورنه ساخت چهارمیلیون مسکن در کشور، نه ساخت پتروپالایشگاه‌ها، نه ساخت بزرگراه‌های کریدور شمال-جنوب و نه ورزشگاه‌ها و استادیوم‌هاست، بلکه به‌ادعای کارشناسان فناوری اطلاعات، یکی از بلندپروازانه‌ترین پروژه‌های حال‌حاضر کشور، هدف‌گذاری وزارت ارتباطات برای ایجاد ۲۰ میلیون پوشش فیبر نوری تا پایان دولت سیزدهم است. ماجرا این است که عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات دولت سیزدهم از زمانی که بر سر کار آمد، گفته بود تمام تلاش خود را برای ایجاد زیرساخت برای پوشش ۲۰ میلیون خانوار با ارتبات فیبر نوری است. در همان زمان وزیر ارتباطات هدف‌گذاری خود را به این صورت اعلام کرد که قرار است تا پایان سال ۱۴۰۱ پنج میلیون پوشش فیبر نوری، در سال ۱۴۰۲ هفت میلیون پوشش و در سال ۱۴۰۳ نیز هشت میلیون پوشش فیبر نوری را افزایش داده شود که درنهایت در سال ۱۴۰۴ به هدف ۲۰ میلیون پوشش موردنظر برسیم. وزارت ارتباطات از همان ابتدا وب‌سایت پایش طرح توسعه فیبر نوری را زنیز به آدرس irantfix.ir راه‌اندازی کرد که آمار و ارقام توسعه فیبر نوری در کشور را نشان می‌دهد.

متخصصان حوزه فناوری ارتباطات و اطلاعات می‌گویند فارغ از اینکه هدف‌گذاری بلندپروازانه وزیر در موعد مقرر (مرداد ۱۴۰۴) محقق شود یا نه، وعده وزیر برای تحقق ۲۰ میلیون پوشش فیبر نوری مانده هدف رانده‌اد اتصال به‌اعداد اشاره‌اند (به معنی اتقال اینترنت پرسرعت به واحد مسکونی یا ساختمان کسب‌وکارها و ادارات) ذکر می‌کرد. فارغ از این مباحث فنی، حالا ۴ ماه تا پایان وعده وزیر برای تحقق ۲۰ میلیون پوشش فیبر نوری مانده اما اطلاعات سایت irantfix نشان می‌دهد از اینتا تا کنون کمتر از ۴۷ میلیون خانوار تحت پوشش فیبر نوری قرار گرفته و تنها ۲۵۳ هزار خانوار یا کسب‌وکار اشتراک فیبر نوری (شامل VDSL و FTTH) دریافت کرده‌اند که از این تعداد ۲.۸ میلیون پوشش و ۱۶۹ هزار اشتراک در دوره زارع‌پور انجام شده است. به عبارتی طی ۲۳ ماه اخیر (از اسفند ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲) فقط ۳۷ میلیون پوشش ایجاد شده (تحقق ۱۸.۵ درصد از برنامه) و مشخص نیست وزیر ارتباطات چگونه در ۲۰ ماه آتی به ۴۳ درصد (بیش از ۱۶ میلیون پوشش) از برنامه پوشش فیبر نوری دست خواهد یافت. گرچه باید تاکید کنیم اگر پروژه‌ای با هر تغییری که در بخش دسترسی مشترکان منجر به ارتقای کیفیت اینترنت شود از یک آمار صرفا ارائه‌شده براساس تعاریف غیرشفاف فقط بهره‌مند است.

هدف‌گذاری وارونه وزیر

۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۲ وزیر ارتباطات اسمال راسل برزگی برای فیبر نوری توصیف کرد و از هدف‌گذاری ایجاد هشت تا ۱۰ میلیون پوشش فیبر در کشور خبر داد. زارع‌پور با حضور در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه دو تلویزیون گفت: «اولش که ما می‌گفتیم ۲۰ میلیون پوشش، خیلی‌ها می‌گفتند این نشدنی است اما الان با اقدماتی که دولت کرده، مقدمات و الزامات آن فراهم شده است. اسمال سال برزگی برای این پروژه است. هدف‌گذاری این است که هشت تا ۱۰ میلیون خانوار راتحت پوشش قرار دهیم.»

۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۲ نیز وزیر ارتباطات گفت: «اسمال حدود هشت تا ۱۰ میلیون خانوار و مکان دولت سیزدهم، ۲۰ میلیون پوشش فیبر نوری است. ما الان دولت سیزدهم، ۲۰ میلیون خانوار و یا پایان دولت سیزدهم، ۲۰ میلیون خانوار تحت پوشش فیبر نوری قرار می‌گیرند و از سرعت‌های ۹۰۰ مگابیت برثانیه‌ای که حدود ۹۰ برابر سرعت فعلی است بهره‌مند می‌شوند.»

در همین جمله آقای وزیر تناقض در هدف‌گذاری مشهود است؛ چراکه تعریف پوشش به معنای بهره‌مند شدن خانوار نیست، بلکه به معنای امکان یا‌لقوه بهره‌مندی است. به عبارتی اگر این امکان را برای همه ۲۰ میلیون خانوار یا سرعت ۹۰۰ مگابیت برثانیه در نظر بگیریم، همین ۹۰ برابر شدن سرعت باید در تمام بخش‌های حتی اتصال‌های زیرساخت نیز محقق شود. یعنی حداقل ظرفیت همه شبکه در کل کشور ۵۰ برابر شود. کارشناسان می‌گویند این امر نه به‌لحاظ فنی و نه اقتصادی و نه کاربردی امکان‌پذیر نیست و فقط یک شعار زیبا برای هدایت ذهن افکار عمومی است.

برخلاف هدف‌گذاری وزیر برای دسترسی مردم به سرعت ۹۰۰ مگابیت برثانیه‌ای که تحقق آن محل تردید است، مصوبه شماره ۶۶ شورای عالی فضای مجازی (مصوبه مورخ ۱۳۹۶/۲/۵) با موضوع طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات) در موضوع سرعت و کیفیت اینترنت می‌گوید به جای بوش‌های همه مناطق کشور به فیبر نوری، ابتدا دولت باید سراغ اینترنت ادارات و شهرک‌ها برود و شرکت‌ها برود که «فذ عنه» همه مردم در موضوع دولت الکترونیک است. ماده ۲ این مصوبه در بخش اهداف راهبردی و عملیاتی در افق ۱۴۰۴ ازجمله موارد هدف‌گذاری شده در بند «۱-۱-۲-۲) را بوشش ۸۰ درصدی دسترسی بهره‌برداران شبکه خانوارها با متوسط سرعت دسترسی ۲۵ مگابیت برثانیه و پوشش صد درصد جمعیت کشور برای دسترسی پهن‌باند سیار با سرعت متوسط ۱۰ مگابیت برثانیه ذکر کرده و مهم‌تر از آن، در بند «۷-۱-۲-۲) به ارمکان اتصال و دسترسی پرسرعت سازمان‌ها، مراکز آموزشی، پژوهشی، کسب‌وکارها و کاربران تجاری با حداقل سرعت ۱۰۰ مگابیت برثانیه» هدف‌گذاری می‌کند.

سوال این است که آیا مردم در خانه به اینترنت ۱۰۰ مگابیت برثانیه بیشتر نیاز دارند یا سازمان‌ها، مراکز آموزشی، پژوهشی، کسب‌وکارها و کاربران تجاری؟ کارشناسان ارتباطات و فناوری اطلاعات معتقدند در سطح جامعه یک پیش‌فرضی وجود دارد که می‌گوید: «سرعت بیشتر یعنی فیبر نوری؛ درحالی‌که همین شبکه مسی فعلی با یک‌سری پروتکل‌های مشخصی می‌تواند اینترنت سطح بالا به مردم ارائه دهد، موضوعی که برخلاف هدف‌گذاری بلندپروازانه وزارت ارتباطات، فقط دسترس‌پر و مهم‌تر از آن کم هزینه‌تر است.

همچنین در نمودار زیر تجربه کشورهای عضو سازمان OECD آمده که نشان می‌دهد در کشورهای صاحب‌نام همچون بلژیک، اتریش، آلمان، انگلستان، ایتالیا، ترکیه، جمهوری چک، ایالات متحده، استرالیا، ایرلند، لهستان، کانادا، سوئیس و هلند که اغلب آنها در آمارهای بانک جهانی همچون ایران ازجمله کشورهای پیشرو در توسعه شبکه ثابت بوده‌اند، در توسعه فیبر نوری با الگوی شامل FTTH در رتبه‌های پایینی قرار دارند. به نظر می‌رسد این کشورها یک پروتکل ترکیبی شامل FTTH، FTTC، FTTN و FTTB را به اجرا گذاشته‌اند که در طرح پیشنهادی شرکت آلمانی برای کشورمان نیز همین موضوع مطرح شده است، به روزرسانی شبکه با ترکیبی از روش‌های مذکور و نه فقط FTTH که وزیر ارتباطات می‌گوید. همچنین هدف‌گذاری پوشش ۸۰ درصد از مردم ایران با فیبر نوری طی چهار سال درحالی است که کشورهایی که از سال ۲۰۱۲ شروع به توسعه فیبر نوری کرده‌اند، هنوز بخش زیادی از مردم کشورهای مذکور فاقد اشتراک فیبر نوری هستند.

ماجرای یک اشتباه پرهزینه

براساس گزارش بانک جهانی، از نظر شبکه ثابت و توسعه شبکه ثابت، ایران با داشتن نزدیک به ۳۵ میلیون خط سیم مسی تا خانه مشترک به‌عنوان یکی از کشورهای پیشرو در شبکه ثابت در جهان بوده است. این تعداد ایران را به رتبه هشت جهان رسانده است. گفته می‌شود معماری این شبکه که از دهه ۱۳۵۰ شروع شده توسط آمریکایی‌ها و آلمانی‌ها انجام شده است. نکته جالب اینکه ایران هم در کنار دو کشور مذکور در رتبه‌های بالای جهانی در توسعه شبکه ثابت قرار گرفته است.

کارشناسان می‌گویند کاری که ایران برای توسعه شبکه ثابت انجام داده در بسیاری کشورها انجام نشده است. در برخی از کشورها همچون کوچ‌نوبی ارتباطات زمانی بهبود پیدا کرده که شبکه موبایل رادیویی توسعه پیدا کرد. گفته می‌شود توسعه پرسرعت در کشورهای پیشرو در حوزه شبکه ثابت در جهان بوده است. این تعداد ایران را به رتبه هشت جهان رسانده است. گفته می‌شود معماری این شبکه که از دهه ۱۳۵۰ شروع شده توسط آمریکایی‌ها و آلمانی‌ها انجام شده است. نکته جالب اینکه ایران هم در کنار دو کشور مذکور در رتبه‌های بالای جهانی در توسعه شبکه ثابت قرار گرفته است.

کارشناسان می‌گویند کاری که ایران برای توسعه شبکه ثابت انجام داده در بسیاری کشورها انجام نشده است. در برخی از کشورها همچون کوچ‌نوبی ارتباطات زمانی بهبود پیدا کرده که شبکه موبایل رادیویی توسعه پیدا کرد. گفته می‌شود توسعه پرسرعت در کشورهای پیشرو در حوزه شبکه ثابت در جهان بوده است. این تعداد ایران را به رتبه هشت جهان رسانده است. گفته می‌شود معماری این شبکه که از دهه ۱۳۵۰ شروع شده توسط آمریکایی‌ها و آلمانی‌ها انجام شده است. نکته جالب اینکه ایران هم در کنار دو کشور مذکور در رتبه‌های بالای جهانی در توسعه شبکه ثابت قرار گرفته است.

هزینه‌های عجیب برای یک فعالیت موازی!

کارشناسان فناوری اطلاعات معتقدند استدلال شرکت آلمانی (شرکت مشاور پیماده‌سازی فیبر نوری در ایران) در رد توسعه ۱۰۰ درصدی FTTH در ایران این بود که این طرح موازی زیرساخت‌های فعلی است و به معنی هدررفت منابع خواهد بود. اما این طرح موازی ظاهرا فقط در عنوان خلاصه نشده و به بودجه قابل توجهی نیز نیاز دارد. برای مثال، در بند «س» تبصره ۷ بودجه ۱۴۰۲ رقم ۱۰۰۰ میلیارد تومان بودجه به شرکت‌های ذیل به‌عنوان شرکت‌های زیرساختی داده شده است. این شرکت‌ها شامل شرکت‌های FCP (شامل، آسیاتک، های‌وب، ایرانسات‌ها، مبنا، پارس‌آنلاین، پیشگامان توسعه ایرانسات، صباتت، عصرنت‌کام، رسپینا، فناپ و افرانت) هستند. به عبارتی، وزیر ارتباطات می‌گوید برای حل معضل اینترنت کشور باید به سمت توسعه FTTH برویم و چون مخابرات به سمت FTTH نمی‌رود، پس من شرکت‌های FCP (شامل، آسیاتک، های‌وب و...) را وارد توسعه FTTH می‌کنم. نکته قابل تامل، مشوق‌هایی است که وزیر در بودجه سالانه به کشور تحمیل کرده و عاید شرکت‌های FCP می‌شود. این کارشناس می‌گوید کسی با فعالیت شرکت‌های مذکور مخالف نیست اما آیا توسعه موازی یک شبکه به معنی هدررفت منابع است یا خیر؟

دروافع وزیر ارتباطات می‌گوید چون سرمایه‌گذاری در FTTH اقتصادی نیست من باید به ایرانوها و سرمایه‌گذاران مشوق بدهم. کارشناسان می‌گویند وقتی شما یک شبکه کابل مسی دارید، ایجاد یک شبکه FTTH عملا موازی کاری است. به گفته آنان، با تکنولوژی FTTC می‌توان اینترنت مشترک را تا ۱۰۰ مگابات بر ثانیه رساند. اما وزیر ارتباطات باعشوق‌های عجیب‌وغریب، درکشورشبکه‌های موازی ایجاد می‌کند. اما این هزینه از کجا تامین می‌شود؟ این هزینه در قالب مصوبه ۳۲۹ کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات را دیویی از جیب دولت پرداخت می‌شود.

فاجعه اینچاست

کارشناسان می‌گویند فاجعه دراحصای کلمه پوشش است. شرکت‌ها در اجرای پروژه FTTH عملا آدات‌ک می‌گذارند و فیبر نمی‌کشند و صرفا یک جعبه در خیابان گذاشته می‌شود. این جعبه با عنوان FAT یا همان جعبه تقسیم فیبر نوری شناخته می‌شود. دولت می‌گوید، وقتی شرکت این جعبه را FAT یا ایجاد کرد، من به عنوان دولت به شعاع ۳۰۰ متر به ازای هر کسی که خانوار دارای کد پستی باشد، در این شعاع به شرکت بین ۵۰۰ هزار تومان تا ۱.۲ میلیون تومان کمک می‌کنم. کارشناسان می‌گویند در این جعبه یا FAT بعضا هیچ اتصالی برقرار نیست. البته احتمالا پاسخ وزارت ارتباطات این باشد که «خب ما به شرکت گفته‌ایم تو نازک ماه تعهد داری از زمانی که فرد یا شرکتی درخواست اتصال به تجهیزات تو را داد، باید اشتراک وی را وامصل کنی. اگر وصل نکردی جریمه می‌شوی.» به عبارتی، موضوع این است که پشت FAT اغلب هیچ امکانی نیست، اگر FTTH بخواهد کارکند باید فیبر تا مرکز مخابراتی بیاید و به شبکه وصل شود. موضوع مهم این است که شرکت‌های FCP (شاتل، آسیاتک، های‌وب، ایرانسات‌ها، مبنا، پارس‌آنلاین و...) باید در شهرهای مختلف مرکز داشته باشند؛ درحالی‌که اغلب این شرکت‌ها در استان ها مرکزی ندارند و باید سر فیبر نوری را به داخل مراکز شرکت مخابرات ببرانوند.

نکته بسیار عجیب دیگر، اینکه شرکت‌های FCP که هزینه جعبه رابین ۵۰۰ هزار تا ۱.۲ میلیون تومان دریافت کرده‌اند، اما وقتی به خاطر هزینه بالای اتصال FTTH درخواستی وجود ندارد، این هزینه سنگین به دولت تحمیل می‌شود. البته مورد عجیب دیگری که کارشناسان به آن اشاره می‌کنند، هزینه تمام‌شده هر جعبه برای دولت است. یک کارشناس به خبرنگار «فرهیختگان» می‌گوید هزینه تمام‌شده این جعبه بدون اینکه چیزی وصل کنید، عملا برای شرکت ۳۰ میلیون تومان می‌شود اما شرکت با احتساب مثلا ۱۰۰ تا ۱۲۰ کد پستی (۱۰۰ خانوار) در یک محدوده‌ای با شعاع ۳۰۰ متر عملا ۱۰ تا ۱۲ میلیون تومان پول از دولت دریافت می‌کند؛ به ازای هر کد پستی بین ۵۰۰ هزار تا ۱.۲ میلیون تومان، اگر درخواستی وجود نداشته باشد، آیا شرکت متعهد است مابقی المان‌های جعبه را بگذارد؟ پاسخ «منفی» است. وقتی درخواستی نیست تعهدی هم برای بارگذاری المان‌ها نیست.

یارانه ۲ میلیونی دولت برای هر اتصال

۲۳ اسفند ۱۴۰۲ عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات با اشاره به تسهیلات حمایتی دولت برای دسترسی مردم به فیبر نوری اظهار کرد: «مصوبه‌ای در دست بررسی داریم و یک بخش از این بسته حمایتی ناظر به این است که این حمایت را در اختیار خود شرکت‌های FCP یا اپراتورهای تلفن همراه قرار دهیم تا برای راه‌اندازی پورت فیبر نوری تلاش کنند. هر پورت روشنی که آنها در اختیار مردم دهند، بخشی از یارانه به آنها تعلق می‌گیرد. مصوبه هیات دولت هم همین بود که به ازای هر پورت فیبر FTTH که راه‌اندازی شود، آن اسهم دولت برای هر پورت از آنها گرفته نمی‌شود. این برای فراهم‌کنندگان ارتباطات ثابت و همراه انگیزه است که به کار سرعت دهند.»

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات درباره هزینه تمام‌شده راه‌اندازی پورت‌های فیبر نوری در مناز بیان کرد: «علاوه بر مودم، هزینه فیبرکشی داخل ساختمان و مواردی دیگر هست که حدود سه میلیون تومان هزینه تمام‌شده دارد که با خود اپراتور به شکل اقساطی با مردم حساب خواهد کرد. ما با بارهای به اپراتورها یا مردم می‌دهیم که این حرکت با سرعت بیشتری ادامه پیدا کند. برای سمت مردم هم اگر نیاز باشد، آمادگی این را داریم که تسهیلات قابل شویم تا مودم و کابل کشی داخل ساختمان در قالب اقساط در اختیار مردم قرار گیرد.»

۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۲ نیز زارع‌پور در آیین آغاز عملیات اجرایی اتصال مدارس به طرح فیبرنوری در مدرسه شهید همدانی پردیس گفت: «بخش زیادی از هزینه طرح فیبرنوری را دولت تقبل کرده و برای اتصال هم دو میلیون تومان یارانه پیش‌بینی شده که در اختیار اپراتورها قرار می‌گیرد و تقریبا هزینه‌های فیبرکشی را تا منزل مردم پوشش می‌دهد و فقط هزینه مودم را خود مردم باید تقبل کنند.» وی اضافه کرد: «این پروژه، تحول بسیار بزرگی است. تا پیش از این، اگر کسی قبر نوری می‌خواست باید چند بدعه میلیون هزینه می‌کرد اما اکنون این فناوری تقریبا به صورت رایگان و با هزینه بسیار کم در اختیار مردم قرار می‌گیرد.» وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در پایان خاطرنشان کرد: «در مناطقی که پوشش وجود دارد، اپراتورها متعهد هستند اگر کسی درخواست این فناوری را داشته باشد، ظرف مدت یک ماه اتصال آن را ایجاد کنند.»

غفلت وزیر از هزینه‌های جانبی عجیب

اما در مدل FTTH مجری طرح باید در کل مسیر از فیبرنوری استفاده کند و نمی‌تواند از سیم مسی فعلی بهره بگیرد. بررسی‌ها نشان می‌دهد برای ایجاد اشتراک یک تیم حرفه‌ای سه نفره در طول روز فقط دو خانه را می‌تواند سیم‌کشی کند. این یعنی مدل FTTH فرآیند بسیار زمانبری در ایجاد اشتراک دارد. حالا که وزیر ارتباطات می‌گوید ۲۰ میلیون پوشش، باید از وی پرسید از این ۲۰ میلیون پوشش، چه تعداد به اشتراک ختم خواهد شد. کارشناسان می‌گویند پوشش شاخص خوبی برای ارزیابی نیست و بهتر است وزیر از شاخص اتصال حرف بزند.

برای تصور زمانبر بودن و فرآیند دشوار ایجاد اشتراک FTTH فقط کافی است به این اعداد دقت کنید. گفته شد یک تیم سه نفره روزانه درنهایت فقط دو خانه را می‌توانند به FTTH وصل کنند. حالا فرض کنید آن ۲۰ میلیون پوششی که وزیر مدعی ایجاد آن است، سالی بخواهد یک میلیون اتصال یا اشتراک بدهد، فقط برای کشیدن فیبر داخل خانه، سالانه به تعداد ۱۰۰ تیم سه نفره (۳۰۰ نفر) نیاز خواهد بود. متخصصان این حوزه می‌گویند نصف این تعداد نیروی انسانی فنی هم در اختیار شرکت‌های FCP هم نیست و شاید درنهایت شرکت‌ها بتوانند ۱۰۰ تیم سه نفره تامین کنند که این تعداد نزدیک به سه سال طول می‌کشد تا بتوانند برای ایجاد یک میلیون اشتراک، خانه‌ها را فیبرنوری بکشند. اما مورد دیگر، هزینه‌های سنگین نوری برای کشور خواهد بود. متخصصان می‌گویند برای هر خانه به احتمال بالا، حدود ۱۰۰ متر فیبر نیاز خواهد بود، به عبارتی برای ایجاد یک میلیون اشتراک باید ۱۰۰ میلیون متر فیبر وارد کشور شود. براساس اظهارنظر کارشناسان، اگر پوشش ۲۰ میلیون را در نظر بگیریم این پروژه حداقل ۶۰۰ میلیون بورو ارزبری خواهد داشت و اگر بخواهیم این را تبدیل به اشتراک کنیم حداقل یک میلیارد بورو منابع نیاز خواهد داشت.

اینترنت پرسرعت با تعرفه دل بخواهی!

اما نکته جالب توجه دیگر را باید در مصوبه ۳۲۹ جست‌وجو کرد. در آن مصوبه آمده چون این سرمایه‌گذاری پرهزینه است، نرخ ارائه خدمت روی FTTH خارج از تعرفه‌گذاری و آزاد است، حالا فرض کنید FTTH که، به خانه‌های مردم وصل شد. در اینجا موضوع بعدی، هزینه‌های سنگین اشتراک FTTH است. البته دولت می‌گوید هزینه دو میلیون تومانی اتصال را از جیب خودش پرداخت خواهد کرد. در همین خصوص ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۱ کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات اعلام کرد در راستای حمایت از شبکه‌های مبتنی بر فیبر نوری، خدمات خرده‌فروشی بر این بستر را تا ۱۰ سال از تعرفه‌گذاری معاف کرده است. در مصوبه کمیسیون تنظیم ارتباطات هم شده که به دلیل زمانبر بودن بازگشت سرمایه در طرح‌های گسترش شبکه فیبر نوری برای منازل و کسب‌وکارها، تا پایان سال ۱۴۰۸ سهم دولت از درآمد حاصل از ارائه این خدمات تنها یک دهم درصد خواهد بود. همچنین اعلام شده که از ابتدای ۱۴۰۱، دولت حق‌السهمی از درآمد عمده فروشی خدمات فیبر نوری شرکت‌ها دریافت نخواهد کرد.

وزارت ارتباطات با وزارت فروش اینترنت؟

به اعتقاد کارشناسان دراحل حاضر وزارت ارتباطات به جای اینکه یک سازمان چابک برای مدیریت ارائه باکیفیت و حفاظت از اطلاعات و ارتباطات در کشور باشد خود را مسلوی به وزارت اینترنت می‌داند. درواقع برخلاف رویه‌های معمول در دنیا در کشورمان وزارت ارتباطات متصدی اینترنت است. یعنی حتی‌اگر که اینترنت در دنیا یک امر فراولتی بوده و حاکمیت فقط در نقاطی از آن که برای جامعه اهمیت دارد متمرکز می‌شود، اما در ایران وزارت ارتباطات در قالب «شرکت ارتباطات زیرساخت» خود فروشنده اینترنت است. به نظر می‌رسد بخشی از گرفتاری‌های کشور به همین موضوع برمی‌گردد. مردم از این محصول ناراضی می‌شوند برای اینکه ۱۰۰ درصد دسترسی، امر قرارداد، نحوه توزیع اینترنت در کشور بین اپراتورها و ارتباطات بین استان‌ها توسط شرکت ارتباطات زیرساخت انجام شده و مسئولیت آن برعهده وزیر ارتباطات است. اینجا بزرگ‌ترین اتفاقات می‌افتد و هیچ وقت وزرای ارتباطات درخصوص این موضوع نه به مجلس رو نه به مردم توضیحی نداده‌اند.

دروافع در کشورهای عقد قرارداد خرید اینترنت بین‌الملل به‌صورت انحصاری با اپراتور خارجی (برخلاف روال دنیا)، در دست وزارت ارتباطات و شرکت ارتباطات زیرساخت است. توزیع بین‌استانی نیز در دست شرکت ارتباطات زیرساخت بوده و زمانی اینترنت وارد کشورمی شود توزیع آن نیز در دست وزارت ارتباطات است. درحالی‌که کارشناسان می‌گویند برخلاف رویه فعلی پس از ورود اینترنت به کشور (ورود اینترنت به دگراه کشور)، وزارت ارتباطات باید اینترنت را تحویل شرکت مخابرات و FCP‌ها بدهد. درحال حاضر جالب آنکه انحصار توزیع استانی اینترنت نیز در دست شرکت ارتباطات زیرساخت است. به عبارتی این فرآیند فعلی شریف تا آینده‌ای نامعلوم بود. در جریان این نشست فلسطینیان متوجه شدند تمام طرح‌های ارائه‌شده در راستای برآورده کردن خواست‌های رژیم است. پس از این نشست مذاکره‌کنندگان ارشد فلسطینی در گفت‌وگوهایی رسمی از شکست راه‌حل دوکشوری و لزوم توجه به راه‌حل یک کشوری سخن گفتند.

بیت‌المقدس پایتخت ابدی ماست

طرح دوکشوری راهکاری ساده‌انگارانه بود که تنها بر مبنای تقسیم جغرافیایی پیش می‌رفت. این در حالی است که تمام آنچه در سرزمین‌های اشغالی رخ داد چیزی بیشتر از یک تقسیم زمین مساله است. جمله «بیت‌المقدس پایتخت ابدی ماست»، که تاکنون بارها توسط طرفین بیان شده، عمق ایدئولوژیک این درگیری‌ها را نشان می‌دهد. از ابتدای شکل‌گیری رژیم صهیونیستی تاکنون، این کشور در حال تکوین و رشد خود مذهبی و دینی خود است. براین اساس اختلافات صهیونیست‌ها و فلسطینیان در طول سال‌ها بیشتر رنگ و بوی مذهبی به خود گرفته است. سیاست در رژیم صهیونیستی نیز به سمت راست‌گرایی افراطی که مخالف هر نوع صلحی درباره سرزمین موعود است، حرکت کرده است. در مذاکرات ۲۰۰۷ بسیاری از اعضای حزب کادیما که سابقه عضویت در حزب راست‌گرای لیکود را داشتند، نسبت به هر نوع توافقی که منجر به بازگشت رژیم صهیونیستی به مرزهای قبل از جنگ چهارم ژوئن ۱۹۶۷ شود، هشدار داده و مخالفت خود با یا چنین توافقاتی اعلام کرده‌اند. از سال ۲۰۰۷ به بعد تسلط راست‌گرایان افراطی بر سیاست رژیم صهیونیستی رشد فزاینده‌ای یافته، به نحوی که حزب راست‌گرای لیکود، بر حزب کارگر به عنوان نماینده احزاب چپ، سلطه یافته است. این میل به راست‌گرایی به حزب کارگر نیز سرایت کرده است. در انتخابات احزب حزب کارگر تنها با چهار کرسی به مجلس راه پیدا کرد. این روند با تشکیل دولت اخیر نتانیاهو که ماحصل ائتلاف با راست‌گراهای افراطی است، به بالاترین سطح خود رسیده است.

تسلط فزاینده راست‌گرایان افراطی بر سیاست‌های رژیم صهیونیستی از یک سو، پیشروی نظامی و رشد روزافزون شهرک‌سازی‌های صهیونیست‌ها از سوی دیگر بیش از هرچیزی این طرح مبتنی بر مصالحه را به مرگ مرگ کشانده است. لس‌آنجلس تایمز در گزارشی با عنوان «راه‌حل ۲ دولتی را فراموش کنید، افزایش شهرک‌سازی‌های صهیونیست و همچنین میزان تسلط اسرائیل بر سرزمین فلسطین را عاملی می‌داند که بازگشت را عملا برای هر دو طرف غیرممکن کرده است. سازمان آزادی‌بخش فلسطین نیز در گزارشی، جمعیت شهرک‌نشینان اشغالگر در کرانه باختری و قدس شرقی را «بیش از ۱۰۰ هزار» برآورد کرده است. این هفت برابر جمعیت آنها در سال ۱۹۹۳ - هنگامی که معاهده اسلو امضا شد - است. بسیاری از اعضای این شهرک‌ها مسلح هستند و حضور در این شهرک‌ها را فریضه دینی خود می‌دانند و با وجود اینکه که اوطولبانه از سرزمینی که اعلام کرده‌اند خانه خداداد آنهاست، بروند، که ناهمان چشم‌گیر تمایل به صلح، عملا خواسته جامعه صهیونیستی است. موسسه دموکراسی اسرائیل در گزارشی نوشته که ۳۳ درصد جوانان اسرائیلی؛ خود را طرفدار حزب راست می‌دانند و با سیاست‌های آنها و عدم مصالحه موافق‌ترند تا طرح‌های مسالمت‌آمیز احزاب چپ. پس از معاهده اسلو، طرح‌های مبتنی بر صلح اعتبار خود را برای فلسطینیان از دست دادند. در سال‌های بعد از معاهده اسلو ضربه اقتصادی شدیدی بر اقتصاد کشاورزی فلسطین وارد شد. با افزایش سرعت و مساحت شهرک‌سازی یهودیان، فلسطینیان زمین‌های کشاورزی خود را از دست دادند و مجبور شدند با بهایی کم روی زمین‌های یهودیان کار کنند. سازمان ملل در گزارشی در این باره نوشت که «بیش از ۹۰ درصد کارخانه‌ها در فلسطین تعطیل شدند.» فشار اقتصادی از جمله نخستین دلایلی بود که فلسطینیان را به گریز از طرح‌های صلح سوق داد و آنها را به سمت گروه‌های مقاومت نظیر حماس و جهاد اسلامی هدایت کرد. اندیشه مقاومت، به تنها راه‌حل برای فلسطینیان تبدیل شده است. برمبنای نظرسنجی موسسه گالوپ ۸۰ درصد جوانان فلسطینی معتقدند ممکن نیست صلحی دائمی بین آنها و کسانی که سرزمین‌شان را غصب کرده‌اند رخ بدهد. موضع جوانان و مردم فلسطینی در برابر عملیات طوفان الاقصی نیز به خوبی بیانگر همین اندیشه است. افزایش شهرک‌سازی‌های یهود علاوه بر مشکلات اقتصادی همچون زنگ خطری برای فلسطینیان عمل می‌کند و این پیام را مخابره می‌کند که صهیونیست‌ها قصد عقب‌نشینی ندارند.

بحران مشروعیت

مهم‌ترین مسالمای که از ابتدای پیشنهاد طرح ۲ دولتی گریبان‌گیر آن بود، مساله به رسمیت شناختن موجودیتی غیرمشروع به نام رژیم صهیونیستی بود. این امر برای هزاران عرب فلسطینی که در وضعیت بلاتکلیف و مانند آوارگان زندگی می‌کنند، سخت‌تر از سایر کشورهای اسلامی است. اسلاوی ژیژیک، فیلسوف و اندیشمند، در یادداشتی که اخیرا منتشر کرده با چند پرسش وضعیت فلسطینیان را به خوبی تشریح کرده است، «آنها که هستند؟» و «چه نسبتی با کشوری که اکنون سرزمین آنها را اشغال و مدیریت می‌کند دارند؟» پرواضح است آنچه در همه این سال‌ها تغییر نکرده «دیدگاه فلسطینیان به غاصبان سرزمین‌شان است. رژیم صهیونیستی طی این سال‌ها در قالب طرح ۲ دولتی و برنامه‌های بسیار دیگر برای پذیرش موجودیت اسرائیل تلاش کرد. علی رغم عادی سازی‌ها و برقراری روابط کشورهای بسیاری در منطقه با اسرائیل، افکار عمومی در جهان اسلام هرگز بنا نیست چنین موجودیتی را بپذیرد. بر مبنای نظرسنجی‌ها که اخیرا اکونومیست منتشر کرده، تنها دو درصد جوانان عربستان موافق عادی سازی روابط با اسرائیل هستند. همچنین موج اعتراضات اخیر در کشورهای اسلامی نسبت به برقراری رابطه با رژیم صهیونیستی تاییدکنندگان، این امر است که پذیرش اسرائیل برای مسلمانان، امری سخت و حتی ناممکن است؛ حتی اگر دولت‌های منطقه به عادی سازی روابط با این رژیم تن بدهند.

ادامه از صفحه ۱۵

چرا راهکار سازشکارانه ۲ دولتی به سرانجام نرسید؟

مرگ تدریجی یک رویا

سیدحسنا پیروان
منتقد

در میانه جنایت صهیونیست‌ها در غزه، باراک اوباما، رئیس جمهور آمریکا در یادداشتی به تل‌آویو هشدار داد که اقدامات رژیم صهیونیستی می‌تواند «موضع فلسطینیان برای نسل‌ها بی‌انعطاف‌تر» و تلاش‌های بلندمدت برای «دستیابی به صلح و ثبات در منطقه» را تضعیف کند. نه توصیه‌های اوباما و نه درخواست‌های دیگر برای جلوگیری از قتل‌عام غیرنظامیان، توانسته مانعی جنگی رژیم صهیونیستی را متوقف کند تا دریک ماه‌گی جنگ، غزه داغدار بیش از ۱۰ هزار شهید باشد. سرنوشت جنگ نامشخص است اما تقریبا همه تحلیلگران در یک موضوع اتفاق نظر دارند و آن، پایان هر شکلی از صلح بین دو طرف درگیر جنگ است.

**تجاوزات اخیر رژیم صهیونیستی در کنار سال‌ها ظلم و تبعیض نژادی، فلسطینیان را بیش از هر زمان دیگری به سمت راهکار مقاومت نظامی سوق داده است. از سوی دیگر ت